

2018 Vol:5 / Issue:23	pp.1247- 1253	Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) The Published Date (Yayınlanma Tarihi)	15.06.2018 27.08.2018 28.08.2018
--------------------------	------------------	---	--

KİŞİLERİN DOLAR ARBİTRAJINDA GETİRİYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: SPEKÜLASYON ETKİSİ

FACTORS AFFECTING THE INCREASE OF PROFIT IN THE ARBITRAL OF THE PEOPLE: SPECULATION EFFECT

Dr. Öğr. Üyesi Hakan TUNÇ

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü ORCID NO: 0000-0002-1527-7534

Dr. Öğr. Üyesi Murat KAYA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü ORCID NO: 0000-0002-5988-0773

ÖZ

Eş anlı olarak döviz alım satımı yaparak bir getiri elde etmeye arbitraj denilmektedir. Normal şartlarda sadece bir değişim aracı olan döviz kuru, sürekli artan ya da azalan eğilim göstermesi, kolay alınıp satılabilir olması nedenleriyle, bir yatırım aracına dönüşmüştür. Kişilerde döviz yatırımlarının artması, dövizli doğru fiyattan alma riskini ve eğilimini artırırken, kişilerin beklentileri ve düşünceleri ile oluşan spekülasyonlar bu süreci desteklemektedir.

Bu çalışmada, Burdur ve Antalya'da ikamet eden 375 kişiye uygulanan anket yardımıyla, dolar alım satımı yaparak kazanç sağlamada etkili olan spekülasyon faktörleri, lojistik regresyon modeli ile incelenmiştir. Sonuçta, kişilerin döviz kuru ya da dolar kurunun, faiz oranı ya da siyasi istikrar ile alakalı olduğu düşüncesindeki artışın, dolar alım satımı yaparak getiri elde etme eğilimini arttırdığı, kişilerin döviz kuru ya da dolar kurunun, dış ticaret verileri ya da ekonomik büyüme ile alakalı olduğu düşüncesindeki artışın ise dolar alım satımı yaparak getiri elde etme eğilimini azalttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Döviz, Arbitraj, Spekülasyon, Lojistik Regresyon.

ABSTRACT

It is called arbitrage to obtain a profit by buying and selling foreign currency at the same time. Under normal conditions only be exchange vehicle exchange rate, it has turned into an investment vehicle due to its decreasing tendency in ever-increasing pace and being easily buy and sold. Increase in foreign exchange investments in people While increase the risk and the tendency to buy the currency from the true price, of people's expectations and thoughts, is supported by the speculation in this process. In this study, 375 people living in Burdur and Antalya with the help of the survey speculative factors influencing earnings by buying and selling dollars, investigated by logistic regression model. As a result, increase people think that exchange rate or dollar exchange rate is related to interest rate or political stability increased the tendency to profit returns by buying and selling dollars, and increase people think that exchange rate or dollar exchange rate related to foreign trade datas or economic growth decrease the tendency to profit returns by buying and selling dollars.

Keywords: Exchange Rate, Arbitrage, Speculation, Logistic Regression

1. GİRİŞ

Yatırım davranışı kişilerin sahip oldukları risk algısı, getiri beklentisi vb. değişkenler ile yakından ilgili olup, günümüz finansal sistemi içerisinde piyasalarda farklı yatırım araçları bulunmaktadır. Yatırımcılar açısından menkul kıymet, altın ve döviz alternatif yatırım araçları olarak değerlendirilebilmekle birlikte,

günümüzde döviz yatırımları önemini ve güncelliğini korumaktadır. Döviz işlemlerinin çok teknik bilgi gerektirmemesi, kısa sürede ve zahmetsizce gerçekleştirilebilmesi, kolay takip edilmesi, ayrıca döviz yatırımlarının geçmişten gelen tasarruf ve yatırım kültürü içerisinde önemli bir yer tutması gibi faktörler, günümüzde dövizin hala önemli bir yatırım aracı olarak değerlendirilmesinde etkili olmaktadır.

Bireylerin elde etmiş oldukları gelirleri üzerinden, tasarruflarını döviz yatırımında değerlendirmelerinin temel nedeni getiri elde etmektir. Söz konusu getiri, kurda meydana gelen değişimlerin yatırımcı üzerindeki olumlu etkisi olarak değerlendirilebilir. Döviz yatırımlarında getiri sağlanabilmesinin mutlak koşulu kur farkları olup, kurlarda meydana gelen değişimi etkileyen birçok değişken bulunmaktadır. Söz konusu değişkenler arasında faiz oranları, enflasyon, uluslararası sermaye hareketleri, dış ticaret hadleri, politik ve siyasi istikrar gibi faktörler en dikkat çekici olanlarıdır. Ayrıca Merkez Bankalarının belirlemiş olduğu politikalarda döviz kurları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaktadır. Kur üzerinde etkili olan çok fazla değişkenin olması, kurlarda ortaya çıkabilecek değişim ihtimali ve hızını arttırmaktadır. Bu nedenle kısa vadede ortaya çıkabilecek değişimler, yatırımcılar açısından önemli bir yatırım fırsatı oluşturmaktadır.

Döviz yatırımları bireysel yatırımcılar açısından değerlendirildiğinde, yatırımların profesyonel olarak yönetilmediğini söylemek mümkündür. Yatırım sürecinde, karar değişkenleri olarak yukarıda ifade edilen faiz oranları, uluslararası sermaye hareketleri vb. teorik faktörlerden ziyade duyum ve deneyimlere dayalı spekülasyon ve davranışsal değişkenlerin ön planda tutulduğu söylenebilir. Dövizin kolay ulaşılabilir olması, istenildiği zaman satılabilmesi, alım satım sürecinin zahmetsiz ve maliyetsiz gerçekleştirilmesi, döviz yatırımlarının güncelliğinin korunmasındaki en önemli sebeplerdir.

Çalışmanın amacı, bireysel yatırımcıların döviz yatırımlarını gerçekleştirdikleri süreçte, yatırım kararını etkileyen spekülasyon değişkenlerinin incelenmesi ve söz konusu değişkenlerin getiri elde etme eğilimleri üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

2. DÖVİZ ARBİTRAJ VE SPEKÜLASYONU

Her ne kadar iktisat bilimi bireyin rasyonel davranışlar sergileyerek yatırım kararı vereceğini savunsa da, günümüzde bu görüşe karşı teorilerde bulunmaktadır. Özellikle yatırımcı psikolojisini dikkate alan davranışsal yaklaşımlar, bu karşıt görüşün temelini oluşturmaktadır. Davranışsal finans olarak da isimlendirilen bu yaklaşım, yatırımcıların finansal karar verme sürecinde, piyasada var olan bilgileri nasıl değerlendirdiklerini ve bu bilgileri kullanarak ne tür kararlar verdiklerini incelemektedir(Ece, 2017:494). Geleneksel finans teorileri yatırımcıların rasyonel davranış biçimini açıklamaya çalışırken, davranışçı yaklaşım ise yatırımcının gerçekte nasıl davrandığını açıklamaya çalışmaktadır(Bostancı, 2003:27). Yatırım kararı verme sürecinde bireyleri etkileyen birçok değişken bulunmaktadır. Bireyin karar verme süresinde, her türlü bilgiyi değerlendirerek sonuca ulaşması sürekli mümkün olmamaktadır. Özellikle daha önce tecrübe edilmeyen ve kısa sürede karara bağlanması gereken durumlarda duygular, tecrübeler, içgüdüler ve dış çevre koşulları karar verme sürecinde öncelik taşımaktadır(Öztopçu ve AYTEKİN, 2017: 459). Söz konusu davranışsal değişkenler döviz yatırımlarına ilişkin karar verme süreçlerini de etkilemektedir. Döviz yatırımlarının spekülasyon amaçları ile de gerçekleştirilebilir olması, davranışsal değişkenlerin önemini arttırmaktadır.

Döviz piyasalarında denge, piyasadaki arz ve talebin eşitlenmesi ile sağlanmakta olup, döviz piyasalarında bankalar, kurumlar ve bireyler çeşitli amaçlar ile döviz arz veya talebinde bulunmaktadır. Döviz arz ve talebi, yerli ve yabancı mal ve hizmetlere olan talepten veya ülkelerdeki alternatif yatırım fırsatlarından kaynaklanmaktadır(Güran, 2002:302). Bir ülkede yaşayanların farklı amaçları ile, ulusal paraları dışındaki yabancı paralara olan talepleri döviz talebi olarak adlandırılmakta olup, söz konusu döviz talebi ülkede yaşayanların dış harcamaları sonucu ortaya çıkabileceği gibi, bunun dışında özellikle yüksek enflasyon dönemlerinde ulusal paranın değer kaybına bir önlem olarak tasarrufların yabancı para şeklinde değerlendirilmek istenmesi sonucunda da ortaya çıkabilmektedir(Paya, 2013:170). Döviz talebi kurla ters orantılı olup, kurun yükseldiği durumlarda dövize olan talep azalırken, kurun düştüğü durumlarda ise dövize olan talep artmaktadır(Delice ve Ege, 2015:104). Dış harcamalar haricinde döviz talebinin ortaya çıkması arbitraj ve spekülasyon kavramlarını önemli hale getirmektedir.

Arbitraj kavramı, genel olarak varlıkların piyasa fiyatlarındaki farklılıklardan kazanç sağlamak amacıyla alım satım işlemi ifade etmektedir. Söz konusu varlıklara örnek olarak paylar, kıymetli madenler ve

döviz gösterilebilir. Arbitraja konu olan en yaygın varlıklardan olan döviz için arbitraj işlemi, aynı dövizin farklı piyasalarda oluşan farklı fiyatlarından kazanç sağlamak amacıyla, ucuz olduğu piyasadan alınarak, yüksek fiyatlı piyasada satılması işlemidir. (Karluk, 2013:561). Arbitraj işleminin gerçekleştirilmesi için arbitraja konu olan dövizin konvertibl olması gerekmektedir(Paya, 2013:170).

Spekülasyon kavramı ise, geleceğe yönelik beklentiler doğrultusunda bireylerin fiyatının artacağını düşündükleri varlıkları satın almalarını, fiyatının düşeceğini düşündükleri varlıkları ise satmalarını ifade eden ekonomik faaliyettir. Spekülasyon yapılmasındaki temel amaç, kazanç elde etme beklentisidir. Bu işlem döviz spekülasyonu açısından değerlendirildiğinde, spekülâtörler gelecekte değerinin artacağını düşündükleri yabancı parayı bugünden satın alarak, beklentilerinin gerçekleşerek dövizin değer kazanması durumunda kazanç elde etmiş olacaklardır. Durum tersten değerlendirildiğinde ise, spekülâtörler gelecekte değer kaybedeceğini düşündükleri dövizleri bugünden satarak, dövizin gerçekten değer kaybetmesi durumunda daha düşük fiyattan satın alarak kar elde etmiş olacaklardır(Seyidoğlu, 2015:403). Kazanç elde etme amacı yönünden benzerlik taşımakla birlikte, spekülasyon ve arbitraj arasında temel bir farklılık bulunmaktadır. Arbitraj işleminin spekülasyon işleminden en önemli ayırt edici özelliği, arbitrajda risk üstlenilmeksizin eş zamanlı olarak fiyat farklılıklarından yararlanılmasıdır(Seyidoğlu, 2003:95). Spekülasyonda ise risk üstlenmek kaçınılmazdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, ekonomik beklentileri doğrultusunda alım veya satım yönlü bir davranışta bulunarak risk üstlenen yatırımcılar, beklentileri gerçekleşmesi durumunda kazanç elde edebileceklerdir. Fakat beklentinin gerçekleşmemesi durumunda ise zararın ortaya çıkması söz konusu olacaktır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE VERİ SETİ

Bu çalışmada, dolar alım satımı yapan ve bu davranışları sonucu bir getiri elde eden kişileri, bu süreçte etkileyen spekülâtif faktörler incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma Burdur ve Antalya bölgesinde ikamet eden 375 kişiye, rastgele örneklem yöntemiyle uygulanan anketler yardımıyla yapılmış olup, kişilerin dolar arbitrajını etkileyen faktörlere ilişkin soruların güvenilirlik testinde Cronbach's Alpha değeri 0,82 çıkmıştır. Bu sonuç, uygulanan anketin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir(Kalaycı,2005:405). Anket uygulamasının bu bölgede yapılmasının temel nedeni; bölgede yabancı para cinsinden mevduat oranının ülkemizin diğer bölgelerine nazaran yüksek olmasıdır.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Cinsiyet	F	%
Kadın	150	40
Erkek	225	60
Eğitim Durumu	F	%
İlkokul	16	4,3
Ortaokul	11	2,9
Lise	90	24
Lisans	236	62,9
Lisansüstü	22	5,9
Meslek	F	%
Memur	15	4,0
Emekli	29	7,7
Özel Sektör	63	16,8
Kendi işi	21	5,6
Öğrenci	247	65,9

Yabancı Dil Seviyesi	F	%
Hiç Bilmiyor	54	14,4
Giriş	179	47,7
Orta	128	34,1
İleri	14	3,7
Daha önce hiç Dolar aldınız mı?	F	%
Evet	208	55,5
Hayır	167	45,5

4. ARAŞTIRMANIN SONUCU VE BULGULAR

Tablo 1.'de ankete cevap veren kişilerin demografik özellikleri verilmiştir. Bu özellikler içerisinde ankete cevap verenlerin yaklaşık %68'den fazlasının lisans ve lisansüstü seviyede mezun olması ve yaklaşık %38'inin yabancı dil seviyelerinin orta ve üzeri olması dikkat çekicidir. Ayrıca çalışmanın konusuyla alakalı olarak, ankete cevap verenlerin % 55,5'i daha önce dolar aldıklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 2. Temel İstatistik Sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma	Skewness	Kurtosis
Türkiye'de yaz aylarında turizm nedeniyle döviz kurunun düşük olacağını düşünüyorum.	375	2,94	1,159	,125	-,831
Türkiye'de seçim dönemlerinde döviz kurunun hareketlendiğini düşünüyorum.	375	3,41	1,053	-,453	-,375
Türkiye'de döviz kurunun faiz oranlarından etkilendiğini düşünüyorum.	375	3,30	1,030	-,446	-,532
Türkiye'de döviz kurunun dış ticaret verilerinden etkilendiğini düşünüyorum.	375	3,61	,947	-1,091	1,111
Merkez Bankası'nın dolar kurunun çok yükselmesine izin vermeyeceğini düşünüyorum.	375	3,41	,992	-,124	-,645
Altın fiyatları ile dolar kuru arasında ilişki olduğunu düşünüyorum.	375	3,32	1,034	-,342	-,642
Petrol fiyatları ile dolar kuru arasında ilişki olduğunu düşünüyorum.	375	3,55	,960	-,831	,774
Ekonomik büyüme ile dolar kuru arasında ilişki olduğunu düşünüyorum.	375	3,47	1,089	-,884	,193
Siyasi istikrar ile dolar kuru arasında ilişki olduğunu düşünüyorum.	375	3,25	1,136	-,477	-,529
Merkez Bankası'nın kafasında bir kur olduğunu düşünüyorum.	375	2,84	1,125	,018	-,671
Amerikan ekonomisinde sıkıntı olursa mutlaka dolar alırım.	375	2,93	1,211	-,039	-,886
Amerika Merkez Bankası faiz arttırırsa mutlaka dolar alırım.	375	3,04	1,258	-,103	-,940
Türkiye'de dolar kurunun kısa dönemde düşeceğini beklemiyorum.	375	3,21	1,094	-,531	-,252

Ankette spekülasyon etkisini ölçmek için 5’li likert ölçeğe sorular sorulmuş olup, 1 cevabının kesinlikle katılmıyorum olduğu, 5 cevabının ise kesinlikle katılıyorum olduğu kodlamada, ortalama değer 3 olduğu için 3’ün üstünde ortalamaya sahip değerler katılma eğilimini, 3’ün altında ortalamaya sahip değerler katılmama eğilimini göstermektedir. Tablo 2.’deki temel istatistik sonuçları incelendiğinde, en yüksek ortalama döviz kurunun dış ticaret verilerinden etkilendiğine dair düşüncede olurken, petrol fiyatları, ekonomik büyüme ve altın fiyatlarının dolar kurunu etkilediğine dair düşünce ortalamaları da 3’ün üstündedir.

Ayrıca ankete cevap veren kişilerin; Amerikan ekonomisinde sıkıntı olursa dolar almama, Merkez Bankası’nın kafasında bir kur olmadığı ve yaz aylarında turizm nedeniyle döviz kurunun düşük olmayacağı düşüncelerine sahip oldukları, ilgili değişkenlerin ortalama eğilimlerinin 3’ün altında olmasıyla ifade edilebilir.

Çalışmanın uygulama aşamasının devamında, kişilerin dolar arbitrajını etkileyen spekülasyon faktörleri incelemek amacıyla bir lojistik regresyon modeli kurulmuştur. Lojistik regresyon modeli son yıllarda tarım ekonomisi, genel ekonomi ve tıbbi istatistik alanlarında çok kullanılmaktadır (Bircan, 2004:187). Bu modelin temel avantajlarından birisi, doğrusal regresyon modellerinde olan değişmeyen varyans, hataların normal dağılımı ve oto korelasyon gibi birçok varsayımın bulunmaması ve bağımlı değişkenin ikili olabilmesidir (Bircan, 2004:187).

Modelde, bağımlı değişken olarak ankette sorulan “Dolar alım satımı yapıp bir getiri elde ettiniz mi?” sorusuna verilen “evet” cevapları 1(bir), “hayır” cevapları ise 2(iki) olarak kodlanmıştır. Analizin ilk aşamasında, kurulan logit modelinin bir bütün olarak anlamlılığı test edilmiştir. Bu kısımda, modelin sabit terime ek olarak, bağımsız değişken ilave edildiği zaman modelin anlamlılığı ölçülmektedir (Çokluk, 2010:1385).

Tablo 3. Logit Model Sonuçları

	Omnibus-Ki-kare	Omnibus-Sig	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
Step/Block/Model	68,071	,000	352,025	,166	,246

Tablo 3.’deki Omnibus olasılık (sig) değeri 0.05 den küçük çıktığı için, kurulan model bir bütün olarak anlamlıdır. Ayrıca Tablo 3.’de verilen Cox & Snell R Square değeri, başta hayali kurulan modele bağımsız değişken ilave edildiği zaman, bağımlı değişkendeki varyansı açıklayabilme gücünü vermektedir (Çokluk vd., 2012:93). Bu değer %16’nın üstündedir.

Tablo 4. Sınıflandırma Tablosu

Gözlemler		Tahminler		
		Dolar alım satımı yapıp bir getiri elde ettiniz mi?		Doğruluk Yüzdesi
		Evet	Hayır	
Dolar alım satımı yapıp bir getiri elde ettiniz mi?	Hayır	27	66	29
	Evet	9	273	96
Başarı Oranı				80

Tablo 4.' de, kurulan modele ilişkin sınıflandırma tablosu verilmiştir. Model, bağımsız değişkenler eklendiği zaman “dolar alım satımı yapıp bir getiri elde ettiniz mi?” sorusuna verilen hayır cevaplarını %96 oranında, evet cevaplarını ise %29 oranında olmak üzere toplamda %80 oranında tahmin etmiştir.

Tablo 5. Logit Katsayı Sonuçları

Bağımlı Değişken: Dolar alım satımı yapıp bir getiri elde ettiniz mi?	B	Exp(B)	Wald	Sig	95% C.I.for EXP(B)
Faiz-döviz kuru etkileşimi düşüncesi	-,694	,500	15,117	,000	,352-,709
Dış Ticaret- döviz kuru etkileşimi düşüncesi	,661	1,937	11,824	,001	1,329-2,824
Büyüme-dolar kuru ilişkili olduğu düşüncesi	1,083	2,954	21,772	,000	1,874-4,657
Siyasi istikrar-dolar kuru ilişkili olduğu düşüncesi	-1,373	,253	31,768	,000	,157-,408
FED faiz artırırsa dolar alma düşüncesi	-,444	,642	14,558	,000	,511-,806
Dolar kurunun kısa dönemde düşmeyeceği beklentisi.	,350	1,419	7,885	,005	1,111-1,811

Analizin son aşamasında ise spekülasyon faktörleri yorumlamada yardımcı olan katsayıların tahmini, Wald testi yardımıyla yapılmıştır. Tablo 5. incelendiğinde katsayıya ilişkin olasılık değerlerinin ,05'den küçük çıkmış olması, katsayıların istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Model bağımlı değişkeninde 1 cevabının evet (kazanma eğilimi), 2 cevabının hayır (kazanmama eğilimi) olarak kodlanması, beta katsayısı negatif olan bağımsız değişkenlerin kazanma eğilimini arttırdığı, beta katsayısı pozitif olan değişkenlerin ise kazanmama eğilimini arttırdığını göstermektedir.

Tablo 5.'de yer alan beta değerleri, kişilerin döviz kuru ile faiz oranı arasında etkileşim olduğuna dair düşüncesinde ki artış, siyasi istikrar ile dolar kuru arasında ilişki olduğu düşüncesinde ki artış, FED faiz oranı artırırsa dolar alma eğilimi düşüncesindeki artış kişilerin döviz alım satımı yaparak gelir elde etmelerini arttırdığını ifade etmektedir. Ayrıca kişilerin dış ticaret verileri ile dolar kuru arasında etkileşim olduğu düşüncesinde ki artış, ekonomik büyüme ile dolar kuru arasında ilişki olduğu düşüncesindeki artış ve dolar kurunun kısa dönemde düşmeyeceği beklentisindeki artış, kişilerin döviz alım satımı yaparak gelir elde etmelerini azalttığını göstermektedir.

5. SONUÇ

Günümüz ekonomik yapısı içerisinde döviz bir değişim aracı olmaktan çıkarak bir yatırım aracına dönüşmüştür. Rasyonel olan bireylerin, sürekli artma eğiliminde olan ve likidite oranı yüksek olan bir

değişkene duyarsız kalması beklenemez. Bilişim teknolojilerine bağlı olarak internet bankacılığının gelişimi, döviz kolay ve hızlı alıp satılabilen bir enstrüman haline getirmiştir. Kişilerin bir döviz üzerinden getiri elde edebilmesi için spot piyasalarda ucuz iken alıp, pahalı iken satmaları gerekmektedir. Bu süreçte döviz kurunun gelecekte ne olacağı beklentisi, kişilerin döviz kuruna dair birçok bilgiyi kendi kafalarında yorumlayıp bir pozisyon almasıyla alakalıdır. Bireyler bu pozisyonu alırken, döviz kurunun ilişkili ya da etkileşim halinde olduğunu düşündükleri, diğer iktisadi değişkenlerin de gelişimini izlemektedirler.

Bu çalışmada kişilerin dolar alım satımı yaparak bir getiri elde etmesini etkileyen spekülasyon faktörleri incelenmiştir. Sonuçlar göstermektedir ki; kişilerin döviz ya da dolar kurunun, faiz oranı, siyasi istikrar ile alakalı olduğu düşüncesindeki artış, dolar alım satımı sonucu kazanma eğilimini arttırmıştır. Günümüz ekonomi tartışmalarında, faiz oranı ve siyasi istikrarla döviz kuru arasındaki güçlü ilişki kabul görünürken, bu ilişkinin kişilerin beklentilerine ve karlılığına yansımaları olası bir sonuçtur.

Ayrıca dolar ya da döviz kurunun, dış ticaret verileri ya da ekonomik büyüme ile alakalı olduğu düşüncesindeki artışın, dolar alım satımı sonucu kazanma eğilimini azalttığı gözükmektedir. Aslında ülkenin ekonomik koşulları incelendiğinde, büyüme sürecinin ve dış ticaret verilerinin döviz kuru, faiz ya da siyasi faktörlerden daha az etkilediği bilinmektedir. Dolayısıyla bu düşüncelerle dolar alım satımı yapanların kazanma eğilimlerinin zayıf olması da olasıdır. Ayrıca Amerika Merkez Bankası'nın (FED) faiz arttırması durumunda, kişilerin dolar alma düşüncesindeki artışında döviz alım satımı yaparak gelir elde etmelerini arttırdığı saptanmıştır. Amerika Merkez Bankası'nın faiz kararını belirlemeden önce dahi, dolar kuru üzerindeki otoritesi tartışmasızdır. Son yıllarda, bankanın sürekli faiz arttırımına gitmesi ya da gitme ihtimali, her periyotta dolar kurunda artışa neden olmuştur. Bu nedenle, bu periyotların kişilerin beklentisini etkilemesi de olasıdır.

KAYNAKÇA

- BİRCAN, H. (2004), Lojistik Regresyon Analizi: Tıp Verileri Üzerine Bir Uygulama, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2004 / 2, 185-208.
- BOSTANCI, F. (2003), *Davranışçı Finans*, Sermaye Piyasası Kurulu Denetleme Dairesi Yeterlilik Etüdü, Yayın No:57, İstanbul.
- ÇOKLUK, Ö. (2010), *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, 10 (3), Yaz / Summer, 1357-1407.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G., BÜYÜKÖZTÜK, Ş. (2012), *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*, 2. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- DELİCE, G., EGE, İ. (2015), *Uluslararası Finans Teori, Politika ve Uygulama*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- ECE, S. (2017), Bireysel Yatırımcıların Yatırım Davranışlarına Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt.10, Sayı:53, 494-501.
- GÜRAN, N. (2002), *Makro Ekonomik Analiz*, 3. Baskı, İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- KALAYCI, Ş. (2005), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 1.Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- KARLUK, R. (2013), *Uluslararası Ekonomi Teori-Politika*, 10. Bası, Ankara: Beta Yayınevi.
- ÖZTOPÇU, D., AYTEKİN, S. (2017), Bireysel Yatırım Kararlarının Davranışsal Finans Açısından Değerlendirilmesi ve Balıkesir İlinde Bir Uygulama, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:61, 456-476.
- PAYA, M. M. (2013), *Makro İktisat*, 4. Baskı, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- SEYİDOĞLU, H. (2003), *Uluslararası Finans*, 4. Baskı, İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- SEYİDOĞLU, H. (2015), *Uluslararası İktisat*, 20. Baskı, İstanbul: Güzem Can Yayınları.